

КАФЕДРА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

ІСТОРІЯ ЗАХІДНОЇ МУЗИКИ

Освітній ступінь

«Бакалавр»

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Курс	2
Семестр	3

Освітньо-професійна програма

Музикознавство

Статус

Обов'язкова

Форма контролю

Іспит

ECTS	2,2
Годин	66
Лекційні	21
Семінарські	21
Самостійна робота	24

Інформація про викладача

ПІБ	Соломонова Ольга Борисівна, докторка мистецтвознавства, професорка, професорка кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0002-3058-425X https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=EI0G0TMAAAAJhttps://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85178414412&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&sid=e3c68bdb3e3317e988e4c78eb2f58863&sot=b&sdt=b&s=TITLE-ABS-KEY%28Interpretive+content+of+a+musical+work%29&sl=53&sessionSearchId=e3c68bdb3e3317e988e4c78eb2f58863&relpos=0
e-mail	solo55mono@gmail.com

Курс «Історії Західної музики» (II курс, 3 семестр) присвячено вивченню Західної музичної культури першої половини XIX століття: представлених у ній естетико-стильових напрямів, національних шкіл, творчих постатей, всесвітньо визнаних та маловідомих композиторських опусів. Акценти зроблено на провідних тенденціях розвитку музики XIX століття, історичній обумовленості нових принципів творчого мислення в епоху романтизму, взаємозв'язку між різними видами мистецтва, оновленні жанрової системи, розумінні естетичної цінності тих чи інших художніх явищ.

Мета курсу «Історія Західної музики» – розкрити історичну детермінованість принципів музичного мислення в Західній культурі XIX століття, виявити їх єдність з визначальними настановами художнього мислення в інших мистецьких сферах.

Основні **завдання** курсу «Історія Західної музики»:

- сприяти усвідомленню музичних явищ в їх історичному та суспільному контексті;
- навчити орієнтуватися у складних процесах жанрово-стильового розвитку європейської музики XIX століття;
- розширити уявлення про виконавський репертуар – його сучасну складову;
- розвивати навички усного та письмового висловлювання з питань музичного мистецтва.

У результаті вивчення курсу «Історія Західної музики» студенти мають **знати**:

- історичну обумовленість та причини змін щодо принципів музичного мислення в різні історичні періоди;
- ментальну специфіку музичного мислення представників основних Західних шкіл;
- закономірності формування та розвитку музичних жанрів і стилів у XIX столітті, почасти, в епоху Романтизму;
- фундаментальні творчі настанови представників різних композиторських шкіл у їх єдності з визначальними настановами художнього мислення в суміжних видах мистецтва.

На основі засвоєння теоретичних положень курсу студенти мають **уміти**:

- орієнтуватися в культурно-історичному процесі розвитку музики XIX століття;
- виявляти зумовленість музично-історичного процесу суспільно-історичними факторами та особливостями духовного життя людства;
- аналізувати музичний твір у широкому історико-стильовому контексті, у тому числі в компаративному аспекті;
- застосовувати набуті знання та вміння у власній професійній діяльності.

Мета та завдання курсу «Історія Західної музики» визначені необхідністю сформулювати у студентів-музикознавців наступні **компетентності**.

Загальні:

- здатність до абстрактного та історичного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність вчитися і бути сучасно навченим;
- змога використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Спеціальні:

- розуміння закономірностей історичного розвитку музичної культури Західної Європи та світу;
- вміння застосовувати стильовий підхід до аналізу музично-історичних процесів;
- знання особливостей організації жанрової системи європейської музичної культури XIX століття;
- вміння виявляти та пов'язувати між собою різні типи контекстів щодо обраного музичного артефакту;
- вміння поєднувати конкретність фактів (знання умов життя та діяльності представників музичної культури) та узагальненість їх історичного значення;
- вправність самостійно працювати з науковою музикознавчою літературою як засобом формування власного професійного ставлення до музично-історичних явищ різних епох; уміння критично ставитись до викладених у джерелах ідей.

Академічна доброчесність

Передбачається, що вся робота, яка виконується для цього курсу, складається з власних ідей та спостережень. Кожного разу, коли студент представляє уже наявну думку або наводить загальновідомий факт, він повинен подавати їх через належне цитування (як у письмових роботах, так і в усних презентаціях).

Презентації, відео-лекції, тести та контрольні завдання є авторськими матеріалами і конфіденційною інформацією – їх не можна пересилати, зберігати чи передавати третім особам без дозволу викладача.

Перевірочні письмові роботи і тести виконуються виключно самостійно у зазначений термін.

У разі виявлення фактів порушень доброчесності чи конфіденційності (використання допоміжних джерел – якщо це не передбачено умовами завдання, списування, передача третім особам матеріалів курсу чи контрольних завдань/тестів) роботи усіх причетних дискваліфікуються.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Тема 1. Шлях від Класицизму до Романтизму. Романтизм та його національні різновиди. Естетичні засади та жанрові домінанти романтичної художньої системи.

Тема 2. Жанри вокальної та інструментальної мініатюри у творчості композиторів-романтиків першої половини XIX ст. (Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Шопен, Ф. Мендельсон та ін.). Цикл мініатюр як самостійне жанрове явище.

Тема 3. Шляхи розвитку симфонічних жанрів у європейській культурі першої половини XIX ст. (Г. Берліоз, Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Мендельсон та ін.). Програмний симфонізм.

Тема 4. Європейська опера першої половини XIX століття. Зміна жанрової системи від класицизму до романтизму. Становлення національних моделей романтичної опери (Італія, Франція, Німеччина). Опера і література. Творчість Дж. Россіні в європейських оперних процесах. Історія на оперній сцені.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, диспути, самостійна робота.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекційні та семінарські заняття проводяться на платформі Zoom. Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали викладаються на сторінку групи в GoogleClass або надсилаються у відповідну групу Viber, Zoom, WhatsApp та на електронну адресу.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Третій семестр закінчується іспитом (розклад заліково-екзаменаційної сесії додатково оголошується на сайті НМАУ та у деканатах).

До іспиту допускаються студенти, які опрацювали весь лекційний матеріал курсу, регулярно відвідували заняття, брали участь у семінарах, підготували доповіді, виконали та вчасно здали усі письмові роботи. За умови виконання попередніх вимог та двох поточних КМР (контрольно-модульні роботи) протягом семестру з результатом більшим ніж 60 балів студент має право на автоматичне складання іспиту (за середнім балом поточних оцінок).

Система оцінювання

Відвідування лекцій та семінарів (10+10)	85% відвідувань (17 з 20) відповідає максимальному балу
Доповідь (3)	Максимальна оцінка – 100 балів (за умови повного розкриття теми, підготовки презентації та використання аудіо- чи відеоматеріалів)
Музична вікторина (2)	8,5 балів за кожну правильну відповідь (100 балів за 12 номерів вікторини)
Тест (2)	8,5 балів за кожну правильну відповідь (100 балів за 12 питань тесту)

Критерії оцінювання

Оцінка 90–100 А («Відмінно») – ставиться студенту, який демонструє глибокі знання матеріалу, здобуті у процесі систематичного засвоєння лекційного курсу, участі в семінарських заняттях, якісного опрацювання основної та додаткової літератури; володіє знанням усього музичного матеріалу; повно і глибоко розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання; усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє професійною термінологією; переконливо ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями; правильно застосовує теоретичні знання власне з історії музики, а також з інших дисциплін гуманітарного циклу; вміє обґрунтувати власну думку, висловлює самостійні міркування, прагне пов'язати набуті знання із завданнями майбутньої професійної діяльності.

Оцінка 82–89 В («Добре») – ставиться студенту, який виявляє міцні знання загального масиву матеріалу, основної літератури; володіє знанням музичного матеріалу; повно розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання; розуміє зміст музикознавчих термінів, проте не завжди точно їх використовує; теоретичні твердження правильно ілюструє музичними прикладами, результатами власних спостережень; демонструє хороший рівень знань теоретичного матеріалу; допускає одну-дві неточності у визначенні музикознавчих понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень.

Оцінка 74–81 С («Добре») – ставиться студенту, який виявляє міцні знання загального масиву матеріалу, основної літератури; в цілому володіє знанням музичного матеріалу; досить повно розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання; розуміє зміст музикознавчих термінів, проте не завжди точно їх використовує; теоретичні твердження правильно ілюструє музичними прикладами, результатами власних спостережень; демонструє достатній рівень знань теоретичного матеріалу; допускає дві-три неточності у визначенні музикознавчих понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень.

Оцінка 64–73 D («Задовільно») – ставиться студенту, який загалом розуміє матеріал курсу, демонструє знання, здобуті переважно у процесі роботи з підручниками; достатньою мірою володіє знаннями музичного матеріалу, але не завжди точно розкриває його зміст; розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки в їхньому вживанні; не завжди ілюструє прикладами теоретичні положення і повно і правильно відповідає на питання; демонструє задовільний рівень знань; виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

Оцінка 60–63 E («Задовільно») – ставиться студенту, який загалом розуміє матеріал курсу, демонструє знання, здобуті переважно у процесі роботи з підручниками; більш-менш володіє знаннями музичного матеріалу, але не точно розкриває його зміст; загалом розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки в їхньому вживанні; не завжди може проілюструвати теоретичні положення відповідними прикладами; неповно і не завжди правильно відповідає на питання; демонструє

задовільний рівень знань; виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

Оцінка 35–59 FX («Незадовільно») – ставиться студенту, який не виявляє достатньою мірою знання музичного матеріалу; неповно розкриває зміст матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні; не володіє спеціальною термінологією; неспроможний обґрунтувати свою думку та висловлювати свої думки щодо поставлених питань; допускає грубі помилки у викладенні матеріалу; демонструє незадовільний рівень знань.

Оцінка 1–34 F («Незадовільно») – ставиться студенту, який не виявляє знання музичного матеріалу; не розкриває зміст матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні; не володіє спеціальною термінологією; неспроможний пояснити свою думку та висловлювати свої думки щодо поставлених питань; допускає грубі помилки у викладенні матеріалу; демонструє вкрай незадовільний рівень знань.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Курс передбачає звернення до матеріалів іноземними мовами, зокрема, англійською. Заохочується прагнення студентів до опрацювання матеріалу за допомогою англійських джерел – книг, статей, онлайн-курсів тощо, які відповідають тематиці конкретних занять.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Бедакова С. В.* Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX століття): навчальний посібник. Миколаїв, 2018. 306 с.
2. *Беляковська Н. В.* Творчість Фридерика Шопена у діалозі з оперним мистецтвом його часу // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2010. № 4 (9). С. 29–36.
3. *Ганзбург Г. І.* Театралізація камерних жанрів у вокальній музиці Роберта Шумана // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2010. № 4 (9). С. 61–69.
4. Епохи історії музики в окремих викладах : навч. посіб. : у 2 т. / пер. з нім. та ред.-упоряд. Ю. Семенов. Одеса : Будівельник, 2004. Т. 2 : Бароко. Класика. Романтика. Нова музика. 240 с.
5. *Жаркова В.* Історія західної музики: Homo Musicus від античності до бароко : навчальний посібник. Київ : ArtHuss, 2022. 548 с.
6. *Іванова І., Куколь Г., Черкашина М.* Історія опери: Західна Європа XVII-XIX ст. : навч. посібник. Київ : Заповіт, 1998. 384 с.
7. *Кашкадамова Н. Б.* Історія фортепіанного мистецтва XIX ст. : підручник. Тернопіль: АСТОН, 2006. 354 с.

8. *Молибога А.* Особливості буффонного стилю в опері Дж. Россіні «Італійка в Алжирі» // Київське музикознавство. 2014. Вип. 50. С. 168–175.
9. *Неболюбова Л.* «Фантастична» симфонія Гектора Берліоза. Музична драматургія і романтичний принцип програмності // Зарубіжна музична культура XVII–XX століть : зб. наук. праць. Київ, 1991. С. 39–59.
10. *Рощенко О. Г.* Діалектика міфологеми і нова міфологія музичного романтизму : автореф. дисс. ... докт. мистецтвознавства. Київ, 2006. 33 с.
11. *Черкашина-Губаренко М.* Оперний театр у мінливому часопросторі. Харків : Акта, 2015. 380 с.
12. *Яворський Д. Ю.* Етюд у жанровій системі романтичної фортепіанної мініатюри (на прикладі опусів Ф. Шопена, Р. Шумана, Ф. Ліста): дис. на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства (доктора філософії) / Спеціальність 17.00.03 – Музичне мистецтво . Київ, 2016. 217 с.
13. *Bonds. M.E.* A history of music in Western culture – 4th ed. Boston: Pearson Education, Inc, 2013. 689 p.
14. *Boetticher W.* Einführung in die musikalische Romantik. Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft Darmstadt, 1983. 336 s.
15. *Einstein A.* Music in the romantic era, N. Y. : Norton, 1947. 371 p.
16. *Jarociński S.* Ideologie romantyczne: 5 esejów o związkach muzyki z przemianami kultury . Kraków : PWM, 1979. 106 с.
17. *Lotman Jurij M.* Kultur und Explosion. Frankfurt/Main, 2010. 723 p.
18. *Plantinga L.* Romantic Music: A History of Musical Style in Nineteenth-Century Europe. [New-York](#) : W. W. Norton & Company, 1984. 523 p.
19. *Slephenson K.* Romantik in der Tonkuns. Köln: Arno Volk Verlag Hans Gerig, 1961. 106 p.
20. *Taruskin R.* Oxford History of Western Music: in 5 vols. Vol. 3 : Music in the Nineteenth Century. Oxford : Oxford University Press, 2011. 923 p.